

Življenje ni ping-pong

Bekstejdž • 10. 1. 2024 17:30

V okviru 5. ZIZ festivala je 18. oktobra na Intimnem odru (GT22) nastopil Luka Piletič s solo performansom Pod kontrolo. Gre za avtorsko predstavo, ki je nastala v koprodukciji Vie Negative in Momenta Maribor. Avtor je predstavo zamislil in izvajal sam, praktično dramaturgijo pa podpisujeta Anja Bezlova Završnik in Uroš Kaurin.

Sreda je in Luka Piletič na sredini blackboxa radovedno opazuje prihajajočo publiko, ki kaplja v majhen kletni prostor. Smo na majhnem prizorišču in ni nas veliko, vendar je zelo prijetno – ljudje klepetajo, se pozdravljajo in šumijo s svojimi bundami. Luka Piletič stoji na sredini odra v črni majici, sivi trenirki in

belo-črnih čevljih. Nanj sveti zelo osnovna luč in vse se zdi zelo povprečno in normalno. Medtem ko nas gleda, drži v rokah ogromno kartonasto škatlo. Čeprav smo vsi sproščeni, je radovednost očitna in tenzija narašča. In tako se začne – performer seže v škatlo in izvleče eno ping-pong žogico ter jo podrži ob svoji glavo. Srepa nas pogleda in pove. Nekaj generičnega, nekaj nadležnega, kar je pač treba početi – in vrže to misel stran.

In našteva vse možne stvari – z vsako izjavo pa vrže (ne izpusti!) eno žogico. In ta žogica se odbije nazaj in ponovno, glasno – vsakič malo nižje in malo tišje, dokler ne izzveni. Potem vrže avtor še eno žogico – še eno misel. Pa še naslednjo in še naslednjo – sedaj ne čaka več, da prejšnja misel potihne. Govori o vsem možnem, vsem, kar ga frustrira ali okupira: pokrije vse od univerzalnih banalnosti rutinskega življenja do specifičnih avtobiografskih anekdot. Po prej praznem, tistem prostoru postopoma zabučni ogromno majhnih belih žogic, preden se sploh uspemo zavedati, kaj se je zgodilo. Prostor napolni nenormalna masa opravkov, pomislekov, zadržkov, pripetljajev – ki ne utihnejo, niti ko jih spustimo. Zvok žogic performerja praktično utopi – sedaj Piletič skoraj kriči, kar želi povedati. In kar govori, se sploh ne zdi več pomembno, njegove frustracije dosti bolj skomunicira občutek, ki ga vzbuja z iracionalnim. Predstava se tako vzpostavi z močno likovno in zvočno podobo – bele žogice kontrirajo črnim stenam, hkrati pa se povežejo s praznimi belimi stoli med publiko. Performer izreka kratke, jasne povedi, ki svoj podaljšek najdejo v zvoku žogice, ki na koncu le še odmeva in izzveni. Zanimiva je tudi koreografija giba (met iz komolca), ki je zelo natančna, prav tako vzpostavlja kontrast gibanju žogic, ki kaotično požirajo cel prostor. Tako se gib, rekvizit, zvok povežejo v skoraj spevno dramaturgijo.

In Luka na oder že prinaša naslednjo škatlo žogic, pa še drugo. In žogice sedaj skačejo že v vse smeri, so glasnejše od naših misli. Potem pa se protagonist odloči, da bo eno žogico požrl. Pa se mu žogica zatakne. Čeprav mu gre na bruhanje, je ne izpljune. Pa tudi poje je ne - samo (ob)drži jo na jeziku. In takrat Luka ni več tipičen milenijec – sedaj postane klovn. Njegov klovn je zelo skrben, pa tudi živčen. Poda se na dolgo pot razvrščanja in umirjanja žogic. Dela skupinice, predalčke – v tišini. In žogice se z vsakim dotikom vznemirijo - spet se začnejo kotaliti, trkati druga ob drugo ... In se dolgo ne umirijo. On pa jih daje v skupinice – po 5, po 12, po 7, po 32... In to traja izjemno dolgo. In čeprav je odnos klovna/animatorja do žogic zanimiv, se razvrščanje razvleče v neskončnost. Čeprav je Lukov klovn izredno dovršen, ga je pri tem početju zanimivo gledati le 10 nekaj minut. Performer je proti koncu tega prizora začel popuščati v svoji natančnosti prerazporejanja ali pa se je za takšno izvedbo odločil (če je temu tako, to žal ne pride do izraza). Videlo se je hitenje od kupčka do kupčka, ki je zaradi reaktivne narave žogic bilo le kontraproduktivno. Tudi sam lik klovna je postajal bolj in bolj zaskrbljen – njegove oči so begale k publiko. Zdelo se je, kot da bi iskale odobravanje – a je lahko narejeno na pol? A me še gledajo? Rekvizite (ali pa lutke?) žogice bi lahko performer na tej točki izkoristil bolj ali pa na druge načine. Vendar ostane pri večnem razvrščanju in umirjanju žogic, ki pa je nekje na sredini med natančnim in zanimivim. Tukaj bi Piletič lahko premislil o drugačnih dramaturških rešitvah – ali pa res poudaril to nezno zataknjenost in repetitijo rutinskega življenja.

Med tem vsem pa je klovn ves čas tiho – le občasno posesa nazaj slino, ki mu kaplja iz ust (zaradi zataknjene žogice). Ko se že kakšnih 20 minut zdi, da tega prizora ne bo nikoli konec se performer postavi na noge in spregovori. Zataknjena žogica mu spremeni način govora, hkrati se pa zdi kot čudovita metafora za življenje (ki je tvoj “gag-ball”, nekaterim se zdi mučno – ti pa si ga želiš). Naslovi kupčke žogic – to ste vi (v kupčku je toliko žogic, kot nas je v dvorani prisotnih). To je število ščipalcev za nohte, ki sem jih letos že kupil (pokaže na srednje velik kupček). In tako naprej – pove za skoraj vse kupčke, nekaterim kupčkom ažurno dodaja žogice (npr. kupček kolikokrat sem se med današnjo uprizoritvijo zmotil), nekatere kupčke reciklira za druga osmišljanja. In to dela klovn, ki je nase ponosen in želi to zadovoljstvo skoraj po otroško deliti z nami. Poglejte, kaj sem naredil! Kupčke.

To se kmalu konča, saj na neki točki predelamo vse predalčke v naših glavah in življenjih (vsaj zaenkrat). Takrat je treba umestiti in osmisliti še zadnjo misel – to, ki jo ima Piletič na koncu jezika. Žogico izbljuva na dlan gledalke, ki jo gospa nemudoma ponudi, ko Luka nakaže svojo prošnjo za pomoč. Piletič publiko velikokrat prosi za pomoč, čeprav gre običajno le do 2. ali 3. vrste sedežev v publiko. Izgleda, kot da si je zadal molk, pa ugotovi, da ga ljudje ne razumejo. Tako prebija 4. steno in skuša imeti interakcijo, a naleti na ovire v sporazumevanju. Žal se protagonist ne odloči za stavek ali dva, vendar se (včasih predolgo) oklepa svoje ideje tišine.

Po izbljuvani žogici in navodilu publiko, začneta dva gospoda pospravljati žogice v škatle (ki jima jih je Luka prej dal). Medtem se Piletič postavi na sredino odra, obrnjen stran od publike in se začne slačiti. On se sleče do golega, medtem pa vse več ljudi pomaga pospravljati njegove žogice. Ko se obrne proti publiko, tiho opazuje ljudi na odru, kako pospravljajo njegove misli, njegov urejen kaos. Izgleda zadovoljno. Protagonist sedaj iz škatel s pospravljenimi žogicami razdeli žogice med publiko (peščico vsakemu, pa še peščico – dokler jih še lahko držiš). Na koncu med nami pusti cele škatle in sede med gledalke in gledalce ter gleda. V prazen blackbox, čisto črn in tih. Predstava se zaključi zelo sinhrono, na decrescendo – pride do redukcije rekvizita, oblek, celo performerja. In naenkrat so črne stene prazen prostor, v katerega publika projicira svoje bivanjske izkušnje. Ni več misli o življenju – ker je življenje (Luka) odšlo drugam. Med publiko se ga le bežno občuti. A je potrebno umreti, da se frustracija nad običajnostjo življenja preneha? In takrat počni. Komaj še držimo žogice, dokler nekdo ene ne vrže – in potem še ene, pa še in še ene. Naenkrat žogice letijo proti zadnji steni, kakšna v sosednjo osebo, videla sem tudi žogico, ki je letela proti performerju. Odvržemo vse stvari, ki smo se jih trudili držati pod kontrolo. In mogoče je odgovor točno to.

Avtorica recenzije: Eva Karolina